

“La verdadera libertad -la libertad en Cristo- no busca el propio interés, sino que está guiada por el amor y se expresa en el servicio a los demás, particularmente a los pobres. El amor nos hace libres, nos lleva a elegir y obrar el bien, nos mueve a servir”.

(Papa Francisco)

paraules del bisbe

PREGONEROS DE LA GRACIA DE DIOS

† Francesc, obispo de Menorca

Queridos hermanos:

Nuestro anuncio, como el de Jesús, no puede comenzar por los deberes y mandamientos, sino por el don de Dios, por la gracia. El anuncio del Evangelio no puede comenzar por lo que el hombre debe hacer, sino por lo que Dios ha hecho por él. Por eso, un principio fundamental en la vida cristiana es el de la “primacía de la gracia”. Este principio dice que lo primero en la vida del cristiano es

siempre la gracia, el amor incondicional de Dios. Si nosotros podemos acercarnos a Dios, es porque Él nos ha atraído con su amor (cf. Jn 6, 44). San Juan dirá lleno de gozo: “Él nos amó primero” (1 Jn 4, 19). La primera palabra en la vida cristiana procede de Dios, de su amor.

Sin embargo, algunos cristianos piensan que la vida cristiana consiste en hacer muchas obras buenas, para poder presentarlas ante Dios y se imaginan que podrán hacer esas obras buenas sólo con su esfuerzo. Las conciben como una especie de trofeos que exhiben ante Dios: he ido a Misa, he ayudado al prójimo, he sido fiel a mi mujer, no he engañado en los negocios... Pero no son nuestras obras las que conquistan a Dios. Ninguna acción humana, por muy buena que sea, nos hace merecer que Dios nos ame. Es Dios el que nos ama a pesar de nuestros pecados y quien nos atrae con su gracia para que podamos responder a su amor.

Por eso, en el Catecismo de la Iglesia se dice que la catequesis debe ser siempre “una catequesis de la gracia, pues por la gracia somos salvados, y también por la gracia nuestras obras pueden dar fruto para

la vida eterna” (CEE, n. 1697). La verdad cristiana que queremos transmitir comienza con la libre iniciativa de Dios. Esto significa que los frutos de nuestra acción pastoral no dependen de nuestra capacidad de hacer ni de programar, sino de nuestra colaboración con la gracia. Al principio del milenio, el Papa San Juan Pablo II explicó que la primacía de la gracia significa “primacía de la vida interior y de la santidad”. Y añadía: “Este es el momento de la fe, de la oración, del diálogo con Dios, para abrir el corazón a la acción de la gracia y permitir a la palabra de Cristo que pase por nosotros con toda su fuerza” (Carta Novo milenio ineunte, 38).

Muchas veces los cristianos hemos puesto más el acento en la ley que en la gracia, convirtiendo el cristianismo en un conjunto de normas morales y leyes para el culto. Pero lo primero es siempre la gracia. Antes de que la obligación moral y religiosa -dice el Papa Francisco- debemos hablar del amor salvífico de Dios (cf. EG 165). Debemos comenzar siempre proclamando la iniciativa amorosa de Dios. Personalmente y como comunidad debemos ser testigos de que creemos en la gracia de Dios, la hemos experimentado y la proclamamos con gozo.

...El anuncio del Evangelio no puede comenzar por lo que el hombre debe hacer, sino por lo que Dios ha hecho por él.

la notícia

Dia de l'Església Diocesana 2021

“Som allò que tu ens ajudes a ser”

El 7 de novembre celebrarem el Dia de l'Església Diocesana, un dia per recordar que junts, com a família, aconseguim una Església activa que respon a la crida de Déu. Junts som Església Diocesana, posant tot allò que som al servei dels altres i col·laborant per millorar la nostra societat.

Junts aconseguim que les nostres parròquies s'omplin de vida, amb un compromís profund amb l'Evangelí de Jesús. Per açò, et demanem que col·laboris amb la teva parròquia oferint el teu temps, les teves qualitats, el teu donatiu i la teva pregària. Perquè gràcies a la teva col·laboració, milers de persones són acompanyades, reben esperança i es retroben amb Déu cada dia.

El proper cap de setmana (6 i 7 de novembre) totes les col·lectes aniran destinades al sosteniment econòmic de les nostres parròquies. Són moltes les accions que es duen a terme a les comunitats parroquials: la catequesi, acompanyament als malalts, repartiment d'aliments a les persones més vulnerables, atenció a les persones sense llar, activitats de lleure per als infants i joves, etc. Col·laborant econòmicament amb la teva parròquia ens ajudes a oferir el millor que tenim a la societat, sempre al servei de tots.

Més informació:

Som
allò que tu ens ajudes a ser

Amb tu, som una gran família

El dia 7 de novembre celebrem el Dia de l'Església Diocesana (la Jornada de Gràcies). Per la missió de l'Església no és suficient el que nosaltres fem. Per això et demanem que col·laboris amb la teva parròquia amb el teu temps, les teves qualitats, el teu donatiu o la teva pregària.

Col·labora amb la teva parròquia

#SomEsglésia24Set

Diumenge XXXI de Durant l'Any

Lectura del llibre del Deuteronomi 6, 2-6

En aquells dies Moisès digué al poble: «Reverència el Senyor, el teu Déu, compleix durant tota la vida els manaments que et don, tant tu, com els teus fills. Així viureu anys i més anys. Escolta, Israel, mira de posar en pràctica això que et man; així seràs un poble feliç i nombrós a un país que regalima llet i mel, tal com el Senyor ho va prometre als teus pares. Escolta, Israel: El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces. Guarda en el teu cor les paraules dels manaments que avui et don.»

Salm responsorial 17

R: Vos estim, Senyor, vós m'enfortiu.

Lectura de la carta als cristians hebreus

7, 23-28

Germans, els sacerdots de l'antiga aliança van ser molts, perquè la mort els impedia de continuar en les seves funcions. Però Jesús, que viu per sempre, no traspasa a ningú les funcions sacerdotals. Pera això té el poder de salvar definitivament tots els qui per ell s'acosten a Déu, ja que viu intercedint per sempre a favor d'ells. Un sacerdot així és el que necessitàvem: sant, innocent i sense taca; per això va ser tret d'enmig dels pecadors i enlairat més amunt del cel. Ell no necessita, com els altres, oferir víctimes cada dia tant pels seus propis pecats com pels pecats del poble: es va oferir a si mateix una sola vegada. La Llei havia fet sacerdots uns homes plens de flaqueses, però els termes del jurament que ha substituït la Llei han consagrat el Fill, que serà per sempre un sacerdot perfecte.

Lectura de l'evangeli segons sant Marc

12, 28b-34

En aquell temps un dels mestres de la Llei anà a veure Jesús i li va fer aquesta pregunta: «¿Quin és el primer de tots els manaments de la Llei?» Jesús li respongué: «El primer és aquest: «Escolta, Israel: El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament, amb totes les forces.» El segon és: «Estima els altres com a tu mateix.» Més gran que aquest, no hi ha cap altre manament.» El mestre de la Llei li digué: «Molt bé, mestre. És veritat que Déu només és un i que no n'hi ha cap altre fora d'ell. I que estimar-lo amb tot el cor, amb el pensament i amb totes les forces, i estimar els altres com a si mateix és millor que tots els sacrificis i totes les ofrenes cremades a l'altar.» Jesús, en sentir aquesta resposta tan plena de seny, li digué: «No ets enfora del Regne de Déu.» I ningú s'atreu a fer-li cap pregunta més.

Lectura del libro del Deuteronomio 6, 2-6

Moisés habló al pueblo diciendo: «Teme al Señor, tu Dios, tú, tus hijos y nietos, y observando todos sus mandatos y preceptos, que yo te mando, todos los días de tu vida, a fin de que se prolonguen tus días. Escúchalo, pues, Israel, y esmérate en practicarlos, a fin de que te vaya bien y te multipliques, como te prometió el Señor, Dios de tus padres, en la tierra que mana leche y miel. Escucha, Israel: El Señor es nuestro Dios, el Señor es uno solo. Amarás, pues, al Señor, tu Dios, con todo tu corazón, con toda tu alma y con todas las fuerzas. Estas palabras que yo te mando hoy estarán en tu corazón».

Salmo responsorial 17

R: Yo te amo, Señor; tú eres mi fortaleza.

Lectura de la carta a los Hebreos 7, 23-28

Hermanos: Ha habido multitud de sacerdotes de la anterior Alianza, porque la muerte les impedía permanecer; en cambio, Jesús, como permanece para siempre, tiene el sacerdocio que no pasa. De ahí que puede salvar definitivamente a los que se acercan a Dios por medio de él, pues vive siempre para interceder a favor de ellos. Y tal convenía que fuese nuestro sumo sacerdote: santo, inocente, sin mancha, separado de los pecadores y encumbrado sobre el cielo. Él no necesita ofrecer sacrificios cada día como los sumos sacerdotes, que ofrecían primero por los propios pecados, después por los del pueblo, porque lo hizo de una vez para siempre, ofreciéndose a sí mismo. En efecto, la ley hace sumos sacerdotes a hombres llenos de debilidades. En cambio, la palabra del juramento, posterior a la ley, consagra al Hijo, perfecto para siempre.

Lectura del santo Evangelio

según san Marcos

12, 28b-34

En aquel tiempo, un escriba se acercó a Jesús y le preguntó: «¿Qué mandamiento es el primero de todos?» Respondió Jesús: «El primero es: «Escucha, Israel, el Señor, nuestro Dios, es el único Señor: amarás al Señor, tu Dios, con todo tu corazón, con toda tu alma, con toda tu mente, con todo tu ser.» El segundo es este: «Amarás a tu prójimo como a ti mismo.» No hay mandamiento mayor que éstos». El escriba replicó: «Muy bien, Maestro, sin duda tienes razón cuando dices que el Señor es uno solo y no hay otro fuera de él; y que amarlo con todo el corazón, con todo el entendimiento y con todo el ser, y amar al prójimo como a uno mismo vale más que todos los holocaustos y sacrificios». Jesús, viendo que había respondido sensatamente, le dijo: «No estás lejos del reino de Dios». Y nadie se atrevió a hacerle más preguntas.

Estimar Déu en els germans

L'evangeli d'aquest diumenge ens mostra a un mestre de la Llei que s'acosta a Jesús per interrogar-lo sobre la Torà, la llei judaica, potser esperant sentir de Jesús la confirmació de la importància del primer manament expressat en el Shemà Israel: «El Senyor nostre Déu és l'únic Senyor. Estima el Senyor el teu Déu amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb totes les forces» (Dt 6, 4-5). La resposta de Jesús no queda en una simple teoria, la seva originalitat en la resposta consisteix a afegir el segon manament, «estima el teu proïsme com a tu mateix», insistint que «No hi ha cap manament més important que aquests». Amb açò revela que l'amor a Déu i l'amor al proïsme és el més important de la vida, són un sol manament en realitat, perquè no hi ha dos tipus d'amor, un per Déu i un altre per al proïsme, sinó que amb el mateix amor estimem Déu i els homes. Diríem que són inseparables, perquè el Déu de Jesús no vol ser estimat Ell, com si fos un ésser absolut i solitari.

En definitiva, el que l'evangeli d'avui vol posar de manifest és que l'amor a Déu també ha de ser amor als homes. Moltes vegades en tenim prou amb dir que estimem Déu, però moltes vegades trobem excuses per no estimar el proïsme. Aquí és on l'evangeli es fa novetat per a tots els seguidors de Jesús i per tots els homes. Açò és el que diferencia el Déu de Jesús dels déus falsos: vol ser estimat en els germans. La primera carta de sant Joan posa de manifest que Déu és amor i no podem «estimar Déu, a qui no veiem, si no estimem el germà, a qui veiem». Aquesta teologia la va posar en pràctica Jesús de Natzaret ...i per açò va donar la vida.

Vicent Lladrés

testimonis de fe

La fe, fuente de vida

Nací a la fe en el seno de una familia cristiana, que me ayudó desde niño a descubrir lo que significa creer en Jesús y seguir el Evangelio. Nunca agradeceré lo suficiente el privilegio de haber sido educado en esta fe, que ha sido luz, guía y fuente de esperanza en mi vida. Poco después de hacer la primera comunión, comencé a sentir el deseo de ser sacerdote. Sin duda, me animó

Missa de Sant Antoni 2019

a ello el buen ejemplo de mi párroco, D. José Luis, y de mi tío Ángel, que era sacerdote. Entré con doce años al Seminario, donde permanecí hasta que recibí la ordenación sacerdotal con veinticuatro años. Estos años de Seminario me ayudaron a conocer y vivir la fe recibida. Después, a lo largo de mi vida sacerdotal, me he sentido acompañado por las comunidades a las que he servido y con las que he celebrado la fe. Siento una gratitud inmensa por tantas personas y grupos con los que he compartido la fe y la esperanza en Jesucristo. Desde que soy obispo, tengo la responsabilidad de transmitir esta fe a la gente de Menorca. Es una tarea en la que no estoy solo, sino que me siento arropado por muchos sacerdotes, religiosos y laicos que forman la comunidad diocesana y con los que quiero vivir este don inmenso que es creer en Jesucristo. Para mí la fe es, sobre todo, una relación personal con alguien que está vivo, que me ama y me llena de vida.

Francisco Conesa Ferrer,
obispo de Menorca

una església que anuncia l'evangeli

Portadors d'una gran notícia (04)

¿Has pensat alguna vegada a quina velocitat es va estendre el cristianisme per tot l'Imperi romà? ¿Has vist com sense xarxes socials ni mitjans digitals l'anunci de l'Evangelio va arribar fins a l'extrem del món conegut? Et demanaràs com uns simples pescadors com Pere, Jaume i Joan van ser capaços de tocar tants de cors i moure'ls a creure en Jesús.

La clau està en la seva experiència personal. Ells no es creuen millors que ningú, ells no es veuen amb unes capacitats per damunt dels altres, simplement són agraciats perquè han tingut una experiència única i transformadora amb Jesús. Els apòstols no comuniquen teories, no comuniquen reflexions ni hipòtesis escrites en llibres, els apòstols el que fan és anunciar "allò que hem sentit, que hem vist amb els nostres ulls, que hem contemplat, que hem

tocat amb les nostres mans. Us parlem del qui és la Paraula de la vida, ja que la vida s'ha manifestat: nosaltres l'hem vist i en donam testimoni" (1Jn 1,1-2).

El missatge que anuncien els apòstols és convincent perquè parteix d'una experiència personal que ells han fet i els hi ha canviat la vida. Ells se senten portadors d'una gran notícia que té la capacitat de transformar vides. Ells es senten ungits per la força de l'Esperit per anunciar a tothom la salvació que Déu ha obrat a través de Jesús. Els únics mitjans: una paraula plena d'entusiasme i una vida en consonància amb el que prediquen. Tot parteix d'un encontre transformador.

Àrea de l'Anunci

l'entrevista a:

JOAN MANUEL MERCADAL VICTORY

Joan Manuel Mercadal Victory és Diaca, Director del Secretariat de Missions, i Cooperador Pastoral de les parròquies de La Concepció i Santa Maria de Maó. Amb motiu del Sínode dels Bisbes li adreçem unes preguntes.

Joan: Què és el Sínode dels Bisbes?

-El Sínode dels Bisbes és una institució revitalitzada per Pau VI després del Concili Vaticà II. És un punt de trobada de representants de totes les diòcesis del món, que tracta d'assessorar el Papa en els temes que ell els proposa. Es reuneix periòdicament, cada dos o tres anys en sessions ordinàries, i es pot convocar de manera extraordinària. És un organisme de comunió entre totes les diòcesis del món, entre elles i amb el Sant Pare.

Per què aquest Sínode és diferent als altres?

-És diferent tant per la temàtica com per la metodologia. Per la temàtica perquè ha de tractar un tema intern, de funcionament de les estructures eclesials, revisant el moment actual i cercant noves maneres de treballar en el futur. Però també ho és per la metodologia, perquè en principi, no es consultava al Poble de Déu. Més endavant, en els últims Sínodes, es van fer consultes quasi al final del procés. Ara, per primera vegada, la consulta es fa a l'inici del camí, amb la Fase diocesana, que vam obrir el dia 17 d'octubre a la Catedral.

Qui i com es pot participar des de Menorca?

-Estan convidats a participar-hi tots els batejats, participin o no habitualment en les activitats parroquials. És especialment interessant sentir les opinions dels que han deixat de ser part integrant de les comunitats, i dels que la societat decanta, deixa a les voreres: pobres, malalts, ancians, infants i joves, etc.

Es pot participar a través dels grups sinodals que s'organitzen a les parròquies, però també es poden fer aportacions personals o d'altres grups. S'ha habilitat un correu per a qualsevol consulta i per fer arribar totes les aportacions que després es resumiran en una aportació diocesana. Aquesta és l'adreça: sinode@bisbatdemenorca.org

Per què és important participar-hi?

-És una oportunitat de fer sentir la pròpia opinió però, sobretot, és una ocasió d'escoltar-nos entre tots, de sentir opinions diverses, diferents a les pròpies, prioritzant la comunió i l'obertura a l'Esperit Sant que guia l'Església i que ens parla a través dels germans amb qui compartim els grups. L'Església es proposa sentir la veu de Déu a través de la veu de tots els batejats, a partir d'un clima de pregària i escolta atenta dels altres.

Toni Olives

agenda

✍ Horaris misses Tots Sants als cementeris i/o esglésies

-MAÓ: *Ermita de la Mare de Déu de Gràcia*, dia 1 i 2, missa a les 8.30 h.

-FERRERIES: dia 1, missa a les 21.30 h a l'*església de Santa Maria*. Dia 2, missa al *Cementiri* a les 10 h.

-CIUTADELLA: Dia 1 i 2 missa a les 16 h. a l'*església del Cementeri Vell* i a l'*església del Cementeri Nou*.

-ES CASTELL: dia 1, missa al *Cementiri* a les 16 h.

-SANT LLUÍS: dia 1, missa al *Cementiri* a les 16.30 h.

-SANT CLIMENT: dia 1, pregària al *Cementiri* a les 16.30 h.

-ALAIOR: dia 1, celebració de la Paraula al *Cementiri* a les 17 h.

-ES MERCADAL: dia 2, missa al *Cementiri* a les 11.30 h.

-FORNELLS: dia 2, missa al *Cementiri* a les 10 h.

-ES MIGJORN GRAN: dia 2, pregària a les 12 h al *Cementiri*. I, a les 19 h, missa a l'*església de sant Cristòfol*.

✍ Homenatge pòstum a Josep Seguí Mercadal

Divendres 5 de novembre, homenatge a Josep Seguí, a les 20 h, al teatre Orfeó Maonès.

✍ Ruta jove pel Camí de Cavalls

Dissabte 6 de novembre, de les 9 a les 14 h, excursió d'un grup de joves des de Sant Tomàs a Son Bou.

✍ Pregària contemplativa a Santa Clara

Dissabte 6 de novembre pregària contemplativa, a les 18 h, al Monestir de Santa Clara.

✍ Dia i col·lecta de l'Església Diocesana

El proper cap de setmana, 6 i 7 de novembre, totes les col·lectes de les misses aniran destinades al sosteniment econòmic de les nostres parròquies.

notícies nostres

Celebració d'enviament dels mestres i professors de religió

Divendres passat es va celebrar a la Catedral l'enviament dels mestres i professors de religió. Després d'escoltar la Paraula de Déu (Lluc 5, 1-11) i fer una pregària conjunta, el bisbe Francesc els va animar a continuar amb la seva vocació d'explicar la fe de l'Església als fillets i joves de Menorca.

"L'alegria de la fe només pot comunicar-se amb humilitat i senzillesa, amb respecte a cadascú i amb un cor ple de misericòrdia i compassió", va destacar Francesc.

Finalment, el Bisbe va entregar a cada un dels educadors un diploma com a mostra de l'enviament per a aquesta tasca a la qual Jesús els ha

Sergi Febrer Ametller

críat. I, des del Secretariat d'Ensenyament, es va entregar a cada docent un llapis amb un missatge d'encoratjament per a continuar amb il·lusió i esperança amb la seva missió de donar a conèixer el testimoni de Jesús.

Trobada d'inici de curs dels voluntaris de Caritas Menorca

Dissabte passat es va celebrar a la parròquia de Sant Martí des Mercadal la trobada de formació d'inici de curs dels voluntaris de Caritas Menorca, amb l'acompanyament de Maria Santos, de l'equip de Caritas Espanyola.

Més de 50 participants en representació dels

grups i parròquies de cada població i tècnics de l'entitat, es van reunir per a reflexionar, compartir i analitzar la seva acció. Després de la benvinguda, el bisbe Francesc va reflexionar sobre la importància de la formació per a dur a terme un bon servei de voluntariat: "El motor de les nostres accions és el desig com Jesús, d'estar

al costat dels més petits, dels que sofreixen i de tots els que necessiten la nostra solidaritat."

Finalment, va ser el torn de Maria Santos, qui va expressar que l'objectiu per aquest curs és continuar acompanyant i construir entre tots una societat millor, fent camí junts com a comunitat samaritana, sense por de sortir a les perifèries, a trobar-se amb els més pobres de manera nova, a fer canvis radicals i profunds en la manera de ser i estar en el món.

Caritas Menorca

Caritas ajuda a 260 famílies per a fer front a les necessitats bàsiques

Des de començament d'any, un total de 260 famílies, entre elles també persones individuals, han rebut les 330 ajudes que ha repartit Caritas per pagar el lloguer i els subministrament de la llum i l'aigua. Gràcies al Fons Diocesà de Solidaritat, creat pel Bisbat de Menorca el maig de 2020, amb una dotació inicial de 100.000 euros, més un total de 70.000 euros resultat de les aportacions de particulars i empreses, l'entitat diocesana ha pogut ajudar a aquestes famílies. En total, l'entitat ha repartit aquest any 782 ajuts per a necessitats bàsiques, principalment per al pagament de l'habitatge. La resta d'ajudes s'han destinat a alimentació, farmàcia i medicaments, material escolar, transport, etc. Des de Caritas Menorca recorden que els recursos del Fons Solidari es van esgotant i animen a la col·laboració de la societat menorquina per seguir ajudant als més necessitats.

